

SLOVENSKÝ NÁRODOPIS

- Z OBSAHU:
- STOLIČNÁ, R.: Etnokulinárny význam obilnín
  - FALŤANOVÁ, L.: Záujem o problematiku tradičného obchodu publicistike
  - DÚŽEK, S.: K súčasnému repertoáru ženských a mužských tancov na Slovensku
  - MICHALOVIČ, P.: Pramene ľudovej hudobnej kultúry na Záhorí
  - KREKOVIČOVÁ, E.: Das Bild der Zigeuner und seine Reflexion in der slowakischen Folklore

3

43

1995

Na obálke:

1. strana: Kosec s kosou. Časť drevorezu z kalendára na rok 1769, Ráb. Z publikácie S. Kovačevičovej: Človek tvorca. Bratislava 1987
4. strana: Pečate slovenských obcí s motívmi polnohospodárskych nástrojov. Z publikácie P. Slavkovského: Roľník a jeho práca. Bratislava 1988

Dear Reader,

Slovenský národopis (Slovak Ethnology) is a quarterly with a long tradition, edited in the Slovak language by the Institute of Ethnology of the Slovak Academy of Sciences in Bratislava, Slovakia. This review publishes papers from all spheres of Slovak folk culture, past and present, including minorities and Slovaks abroad. The journal's articles range from research on the folk culture of every region of Slovakia (folk architecture, arts and crafts, costumes and clothing, folktales, songs, customs, traditions, etc.) through information on activities of ethnological research centres and museums, archival materials, book reviews to theoretical and comparative analyses of topical issues. The most interesting studies are published in English, and all the articles in Slovak have extended English summaries.

As the only periodical specifically devoted to the comparative study of Slovak folk, *Slovenský národopis* deepens the understanding of folk cultures throughout the world.

By becoming a regular subscriber of *Slovenský národopis* you will help to support an authoritative review for everyone interested in Slovak folk culture.

Distributed by: Slovak Academic Press, Ltd.,
P. O. Box 57, Nám. Slobody 6
810 05 Bratislava
Slovakia

Electronic version accessible via Internet
[URL://www.savba.sk/logos/journals/ap/narhome.html](http://www.savba.sk/logos/journals/ap/narhome.html)

HLAVNÝ REDAKTOR
Milan Leščák

VÝKONNÁ REDAKTORKA
Zora Vanovičová

REDAKČNÁ RADA

Stanislav Brouček, Lubica Droppová, Božena Filová, Emília Horváthová, Václav Hrníčko, Josef Jančář, Milan Kiripolský, Soňa Kovačevičová, Eva Krekovičová, Martin Mešša, Ján Mjartan, Ján Podolák, Zora Rusnáková, Peter Salner, Miroslav Válka

OBSAH

ŠTÚDIE

S t o l i č n á, Rastislava: Etnokulinárny význam obilnín.....	287
F a l t a n o v á, Lubica: Záujem o problematiku tradičného obchodu publicistike.....	301
D ú ž e k, Stanislav: K súčasnému repertoáru ženských a mužských tancov na Slovensku	313
M i c h a l o v i č, Peter: Pramene ľudovej hudobnej kultúry na Záhorí	322
K r e k o v i č o v á, Eva: Das Bild der Zigeuner und seine Reflexion in der slowakischen Folklore.....	348

DISKUSIA

Rozhovor s Dr. Ilonou Nagy (Zuzana P r o f a n - t o v á).....	365
S l a v k o v s k ý, Peter: Dve diskontinuity vo vývine slovenského poľnohospodárstva	371
L e š č á k, Milan: Kolektivizácia poľnohospodárstva a súčasný etnologický výskum.....	378

MATERIÁLY

S l a v k o v s k ý, Peter: Tradičné formy mlatby u Slovákov v Maďarsku – cepy.....	383
O n d r e j k a, Kliment: Materiály zo zvykovej a tanecnej kultúry Slovákov v Maďarsku.....	390

G é c i o v á – K o m o r o v s k á, Veronika: Formy úcty sv. Vendelína na Slovensku.....	407
---	-----

ROZHLADY-SPRÁVY-GLOSY

Konferencia o svätoch v ľudovej tradícii (Ján K o m o r o v s k ý).....	417
Archeologicko-etnologická konferencia Ornament a štýl (Juraj Z a j o n c)	418
Medzinárodné fórum „Etniká a príroda“ - ETNA 95 (Rastislava S t o l i č n á).....	419
Vedecká konferencia „Slováci v Rumunsku (mínulosť a súčasnosť)“ (Mojmír B e n ž a)	420

RECENZIE-ANOTÁCIE

Encyklopédia ľudovej kultúry Slovenska (Karel A l t m a n).....	422
Ročenka Spolku Slovákov z Bulharska 1994 (Zora V a n o v i č o v á)	423
J. V. Scheybal: Senzace pěti století v písni (Jarmila P a l i č k o v á).....	424
M. Slivka – O. Slivková: Vianočné hry v Spišskej Magure (Daniel L u t h e r)	425

Anotácie

CONTENTS

STUDIES

- S t o l i č n á, Rastislava: The ethno-culinary importance of cereals 287
F a l t a n o v á, Lubica: Interest in the problem of traditional trade in journalism 301
D ú ž e k, Stanislav: The present repertoire of women's and mens' dances in Slovakia 313
M i c h a l o v i č, Peter: Sources for folk musical culture in Záhorie region 322
K r e k o v i č o v á, Eva: The image of the Gypsy and its reflection in Slovak folklore (in Germany) 348

DISCUSSION

- Interview with Dr. Ilona Nagy (Zuzana P r o - f a n t o v á) 365
S l a v k o v s k ý, Peter: Two discontinuities in the development of Slovak agriculture 371
L e š č á k, Milan: Agricultural collectivisation and contemporary ethnological research 378

MATERIALS

- S l a v k o v s k ý, Peter: Traditional Threshing among Slovaks in Hungary 383
O n d r e j k a, Kliment: Materials about the rituals and dances of Slovaks in Hungary 390
G é c i o v á – K o m o r o v s k á, Veronika: The forms of Saint Vendelin's respect in Slovakia. 407

HORIZONS-GLOSSARY

- Conference on Saints in folk tradition (Ján K o - m o r o v s k ý) 416
Archeological-ethnological conference on Ornament and style (Juraj Z a j o n c) 417
International forum „Ethnies and nature” – ETNA 95 (Rastislava S t o l i č n á) 418
Conference on „Slovaks in Rumania” (Mojmír Benža) 419

BOOK REVIEWS-ANNOTATIONS

TRADIČNÉ FORMY MLATBY U SLOVÁKOV**V MAĎARSKU – CEPY****(Atlas ľudovej kultúry Slovákov v Maďarsku – pracovný komentár)****PETER SLAVKOVSKÝ**

Problematika tradičných foriem mlátenia obilia je ďalším príspevkom k objasneniu kultúrnohistorického vývinu spolužitia Slovákov a Maďarov na území dnešného Maďarska v oblasti agrárnej kultúry, pričom sme zase zase vychádzali z materiálu pripravovaného Atlasu ľudovej kultúry Slovákov v Maďarsku.¹ Podobne ako v predchádzajúcich príspevkoch, i teraz bude tento materiál porovnávaný s dvomi etnokartografickými dielami, ku ktorým je Atlas ľudovej kultúry Slovákov v Maďarsku komplementárny – Etnografickým atlasom Slovenska a Atlasom maďarskej ľudovej kultúry.

Územie Maďarska patrí do oblasti starej európskej agrárnej kultúry, ktorej prvky nachádzame u všetkých európskych národov. V období feudalizmu tu nastalo nielen sociálne rozvrstvenie spoločnosti a sútek agrárna kultúra sa dostala do kultúrnych stykov s príslušníkmi iných, neroľníckych spoločenských vrstiev (mešťania, remeselnici ap.), ale vďaka rôznym formám migrácií i do interetnických súvislostí. K tým prvým patrili počiatky usadzovania sa starých Maďarov v tomto geografickom priestore v 10. storočí, k posledným kolonizácii Slovákov na Dolnú zem a sezónna migrácia poľnohospodárskych robotníkov, ktorá pretrvala až do 20. storočia.

Ak si túto skutočnosť premietneme do problematiky tradičných mlatobných prác, tak môžeme i tu skonštatovať, že v agrárnej kultúre oboch etnických spoločenstiev badať tendenciu vyberať z oboch kultúr tie prvky, ktoré najlepšie zodpovedali sútekým potrebám organizovania materiálneho prostredia, ale i sociálnym štruktúram a ich hospodárskym možnostiam.

Územie dnešného Maďarska patrí ku kultúrnemu regiónu, ktorý do 19. storočia charakterizovali dve mlatobné techniky: mlátenie obilia cepami a vydupávanie obilia dobytkom, tzv. tlačenie. Ako ukazuje maďarský agrárnohistorický materiál, základnou tradičnou mlatobnou technikou, na rozdiel od Slovenska, tu bolo tlačenie obilia dobytkom.² Mlátenie cepami bolo pomocnou technikou, ktorá zabezpečovala získanie potrebného množstva najmä ražnej slamy, využívanej na pokrývanie striech, robenie povriesel a iných predmetov dennej potreby. Táto technika má však aj svoje výrazne sociálne aspekty.

Mlátenie obilia cepami

Základným pracovným náradím pri tejto technike mlátenia obilia sú cepy. Patria medzi najstaršie poľnohospodárske nástroje na širšom európskom teritóriu, kde rozoznávame dva

základné typy: jednodielne a dvojdielne cepy. Pre západných Slovanov sú charakteristické dvojdielne cepy. Takéto dokladá etnologická literatúra i v Maďarsku.³ V tejto súvislosti je zaujímavá hypotéza maďarského etnológa B. Korompayho, ktorý poukazuje na silný vplyv Slovanov na maďarské etnikum v 11. a 12. storočí, kedy Maďari prevzali veľa poľnohospodárskych pracovných nástrojov a techník od slovanského obyvateľstva zo severu a východu. B. Korompay sa nazdáva, že aj cepy sú nástrojom slovanským, ktorý v 11. storočí prevzali Maďari i s pomenovaním.⁴ Tento časový horizont by zodpovedal aj názorom L. Niederleho, ktorý tvrdí, že slovanské obyvateľstvo poznalo cepy už v 10. a 11. storočí, a to v ich dvojdielnej podobe, ktorú prevzalo z rímskych vzorov.⁵ Ikonografický materiál zobrazuje tento nástroj a s ním spojenú techniku mlátenia obilia i v nasledujúcom období 13.–14. storočia.⁶ P. Horváth dokladá na historickom materiáli cepy i z obdobia feudalizmu – zo 16.–18. storočia.⁷

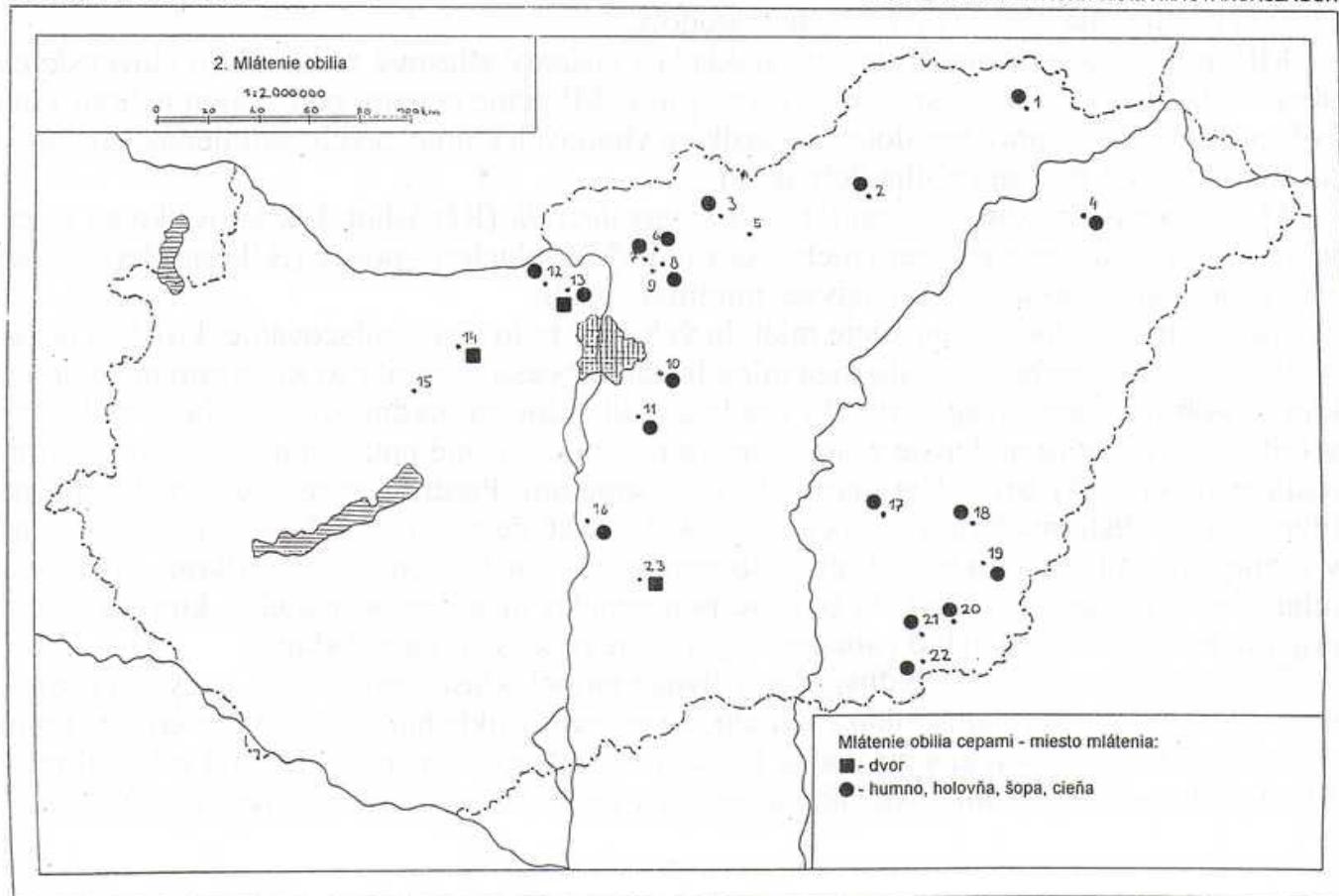
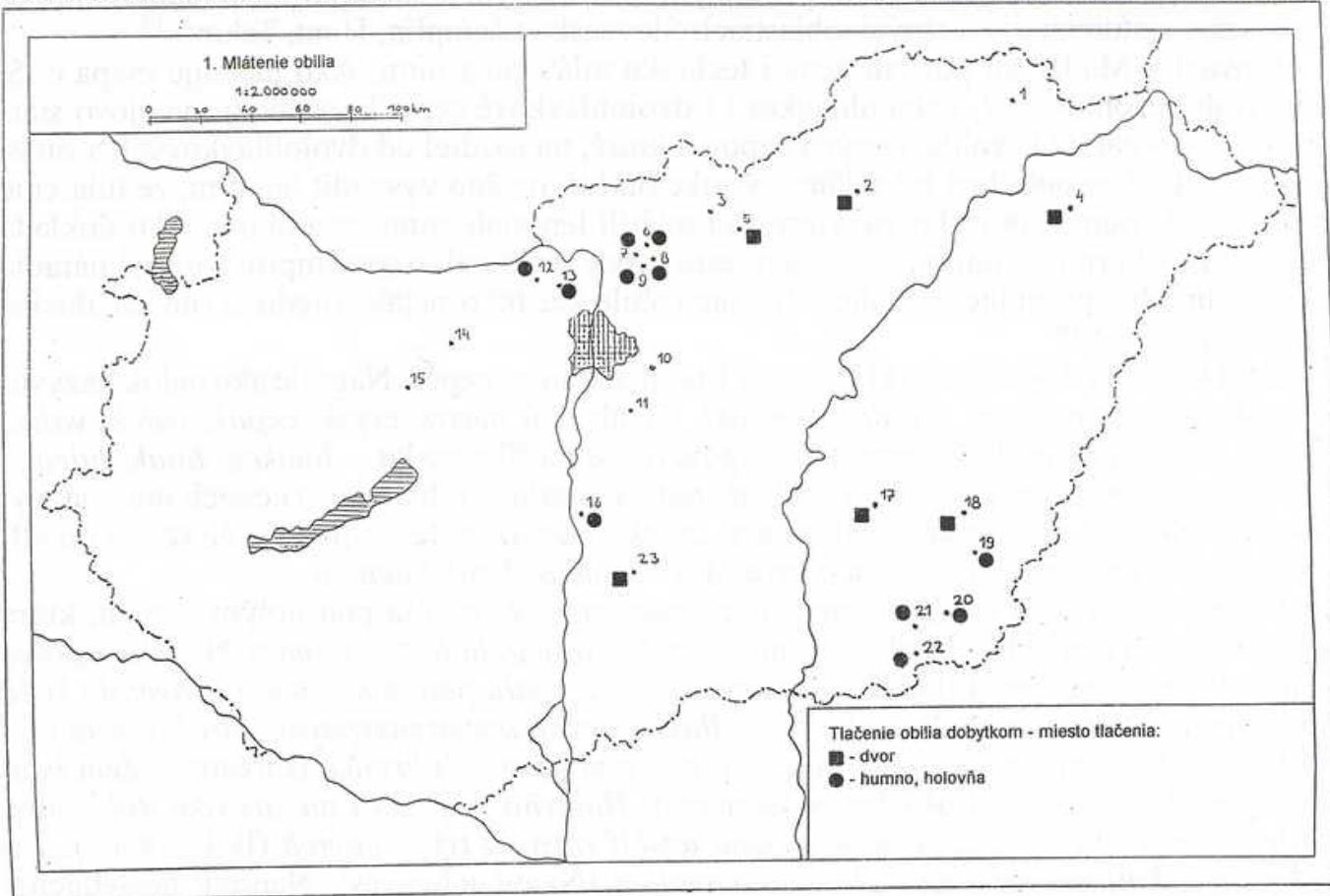
Počas svojej existencie prešli cepy vlastným technickým vývojom, ktorého stupeň určuje forma spojenia cepíka s rúčkou. Najstarším vývojovým stupňom sú bezohlávkové cepy, najmladším a najdokonalejším nástrojom sú dvojohlávkové cepy s otočnou ohlávkou. Na základe kritéria spôsobu spojenia rúčky s cepíkom rozoznávame: a) cepy bezohlávkové alebo s neotočnou ohlávkou na rúčke, b) cepy s otočnou ohlávkou na rúčke (jednoohlávkové a dvojohlávkové).

Obdobou slovenských cepov v období vrcholu ich kontinuitného vývoja sú aj maďarské cepy. Etnologická literatúra dokladá z územia Maďarska tri typy: a) jednoohlávkový s dierkou na cepíku, b) dvojohlávkové, c) bezohlávkové so špeciálne upravenou húžvou, ktorá je stiahnutá medziprstencom.⁸ Tretí typ cepov nie je na Slovensku doložený a v Maďarsku ho poznajú v oblasti na juh a juhozápad od Balatonu.⁹ Je však zaujímavé, že medzi maďarskými cepami nachádzame aj dvojohlávkové cepy so zákovkou, ktoré boli na Slovensku známe len v jeho západnej časti. Tento variant sa tu používal v západnej časti Podunajskej nížiny, teda na prílahlom území.¹⁰ L. Kovács tvrdí, že rolníci používali cepy so zákovkou len v prípade, že nemali záujem o slamu, lebo táto ju priveľmi lámala. Výroba cepov, ako i ďalšie technické detaily, sú podobné ako na Slovensku. Rozdiel je len u niektorých variantov v tvare cepíka, ktorý býval na maďarských cepoch hranatejší, niekedy dokonca štvorhranný.¹¹

Materiál o tradičných formách mlátenia obilia, získaný Atlasom ľudovej kultúry Slovákov v Maďarsku, zachytáva už len ich záverečnú fázu – obdobie, kedy sú tradičné techniky nahradzované fabricky vyrobenými mlátačkami. Je zaujímavé, že mlátačky vytláčajú techniku vydupávania obilia skôr (mapa č. 3), zatiaľ čo cepy si svoju pozíciu pomocnej mlatobnej techniky udržiavajú podstatne dlhšie, čo súviselo s vývojom ostatných materiálnych súčastí spôsobu života (napr. tradičné staviteľstvo, výroba rôznych predmetov zo slamy a p.).

Ako ukazujú výsledky agrárnoetnologickej výskumu, mlátenie cepami bolo ešte na začiatku 20. storočia využívané v Maďarsku najmä pri mlátení raže.¹² Túto techniku využívali predovšetkým v severnej a západnej časti krajiny. Južné oblasti boli charakteristické tlačením obilia. Pri ostatných obilninách – jačmeň a pšenica – bolo na celom území vydupávanie obilia dobytkom hlavnou mlatobnou technikou. Len na slovensko-maďarskom a rakúsko-maďarskom pomedzí je doložené mlátenie cepami i týchto dvoch druhov. Túto skutočnosť môžno vysvetliť klimatickými podmienkami, ale i kultúrnymi vzormi.¹³

Porovnanie obdobia zániku používania cepov pri mlátení v skúmaných slovenských lokalitách a okolitých s maďarským obyvateľstvom časovo korešponduje. Tento proces prebehol zhruba v období rokov 1890–1930, a postupoval, podobne ako na Slovensku, od západu na východ krajiny.¹⁴ V skúmaných slovenských obciach bolo v tomto smere rozdružujúce obdobie rokov 1900–1920 (mapa č. 4). Ako uvádzaj jeden z informátorov: „*Po vojne už boli mašinuvačke. Cepom mlátili na šúpe, na povrjesla a na pokrívanje*“ (Galgaguta).

Obdobný vývin, vďaka podobným prírodným, historickým a sociálno-hospodárskym podmienkam, zistujeme i v južných oblastiach Slovenska (Zemplín, Hont, Tekov).¹⁵

Slováci v Maďarsku poznali cepy i techniku mlátenia s nimi. Ako ukazuje mapa č. 5, používali bezohlávkové, jednoohlávkové i dvojohlávkové cepy. Existenciu vývojovo starších typov – najmä bezohlávkových cepov – ktoré, na rozdiel od dvojohlávkových s otočnou ohlávkou, je potrebné pri mlátení v ruke otáčať, možno vysvetliť len tým, že mlátenie cepami bola pomocná technika, ktorou sa mlátili len malé množstvá obilia. Ako dokladá maďarská odborná literatúra, často sa miesto cepov používali rôzne improvizované náradia (palice, hrable), prípadne sa obilie v hrstiach obilo klasmi o nejaký predmet (lavica, doska, koleso voza ap.).¹⁶

Naši krajania v Maďarsku si uchovali i nomenklatúru cepov. Náradie ako celok nazývali: *cepi, cepy, cep, cepa, cepalo, cepovaki*. Cepík mal názov: *cepik, cepák, válek, válec, drvilo*. Nenašli sa tu ďalšie jeho názvy používané na Slovensku – *bunkoš, bijak, bieleň*.¹⁷ Rúčku na cepoch nazývali: *rúčka, ručňak, porisko, palica*. Ohlavky na cepoch mali názvy: *remeň, remenčok*. Húžvu nazývali: *remeň, zvezke, naviazka*. Je zaujímavé, že sa nevyskytli ďalšie názvy cepíka používané na Slovensku – *bunkoš, bijak, bieleň* ap.

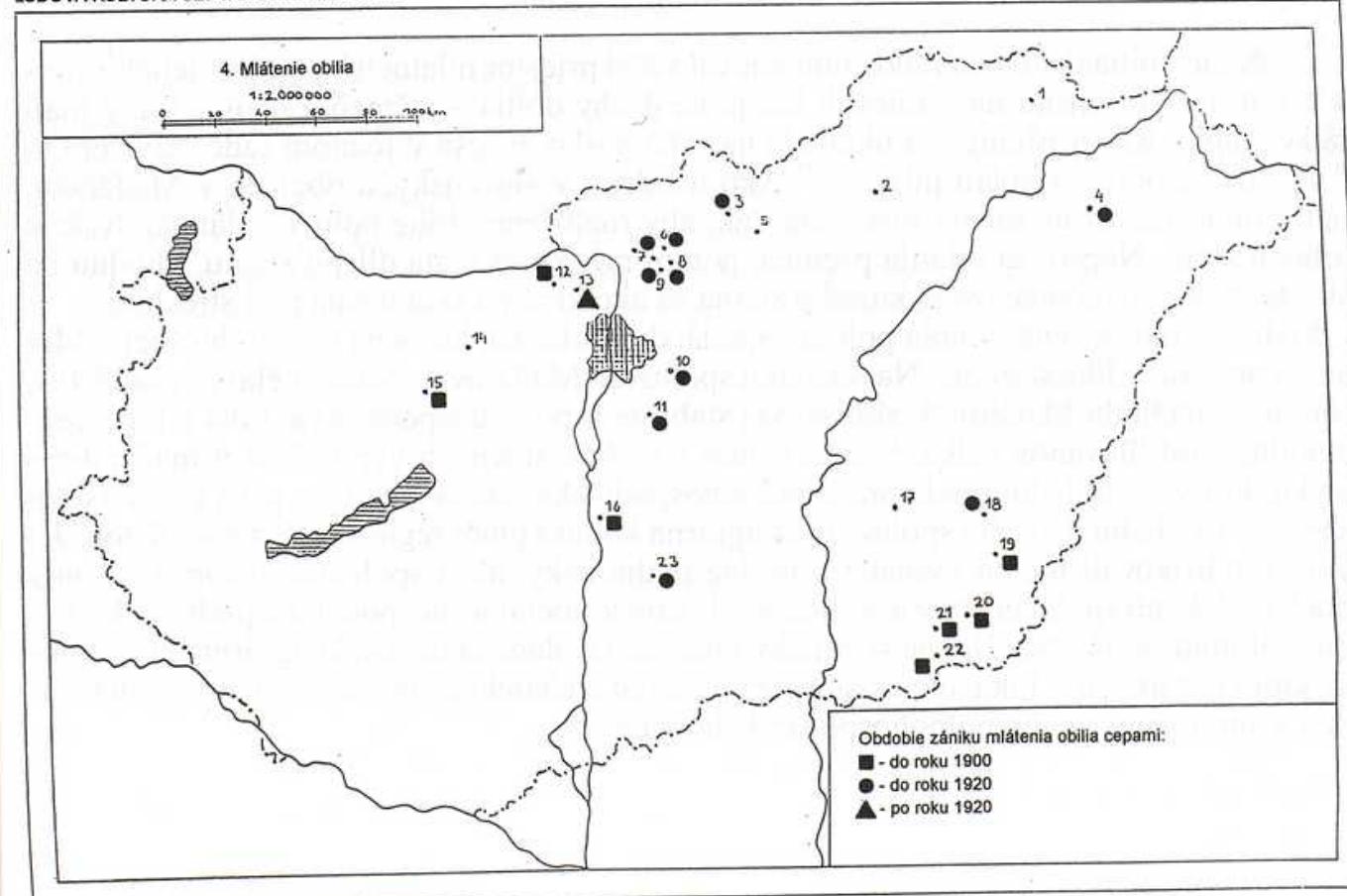
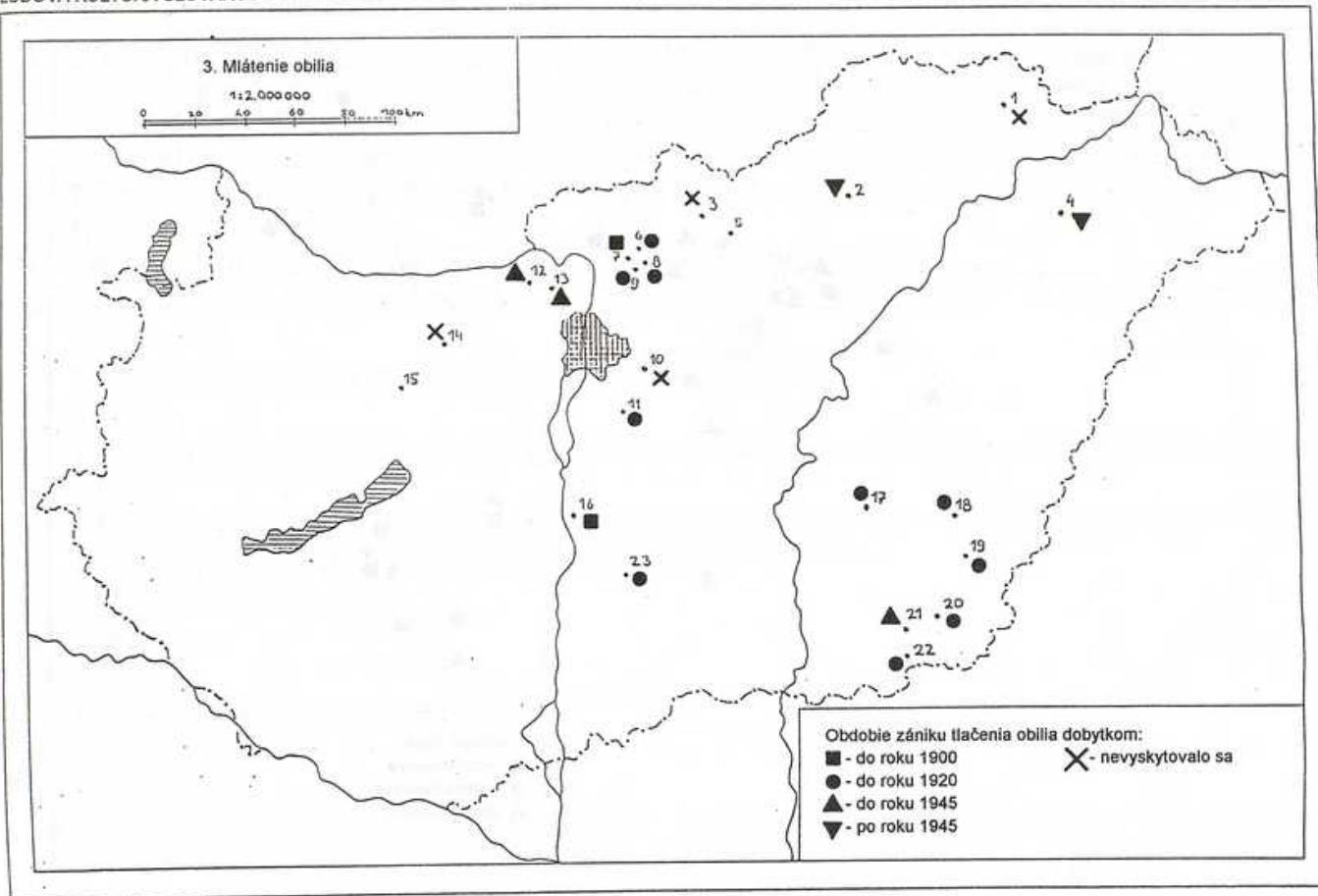
Cepami sa mlátilo na špeciálne pripravenom mieste, zväčša pod holým nebom, ktoré v slovenských obciach v Maďarsku nazývali: *holovnica, holovňa, humno*. Na jeho úpravu si informátori spomínajú takto: *Najprv zem plytko zorali, potom pobránili, zatym do koča kone zapriahli, týmto chodili po holovni, dlavili, drvili, jamke zasypovali, aby holovňa rovná bola. Takto spravenú holovňu zamietli, aby tam už neboli hrudke* (Pitvaros). *Zem bola ubitá do hladka, bolo to ako betón* (Szarvas). *Holovňu pripravili na strnisku dubkaním, polievaním. Pôda u nás je čierna, možno urobiť rovný a tvrdý povrch* (Békéscsaba). *Pri sálaši boli holovne narobenie, každý na svojom* (Nagybánhegyes). Napriek poslednému výroku atlas zaznamenal i spoločné miesta na mlátenie obilia, ktoré nazývali *akov* (Tótkomlós). Je zaujímavé, že termín *holovnica* sa vyskytuje i na území Slovenska (Hont), kde však označuje mlatovisko pod strechou stodoly.¹⁸

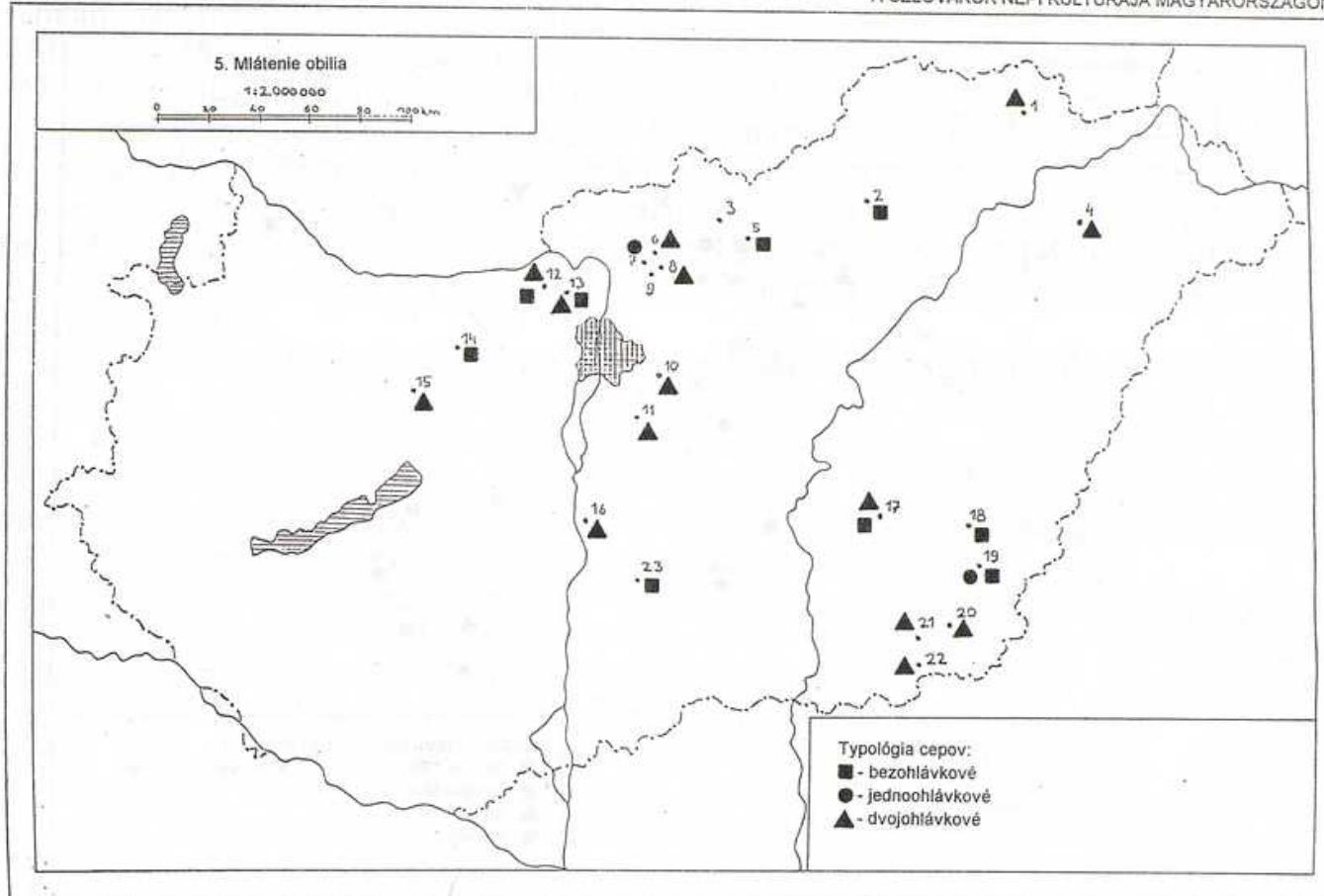
Mlátenie v zastrešenom priestore dokladá i získaný atlasový materiál zo slovenských obcí v Maďarsku. Mlátilo sa v *šope, cieni, pajte*. Mlátenie cepami pod holým nebom však bolo prevládajúce a pravdepodobne dôsledkom vhodných klimatických podmienok, ale i kulturného vzoru z tlačenia obilia dobytkom.

Mlátiť sa začalo koncom augusta, *ked' snopy dozreli*. (Répáshuta). Mlatovisko sa vyzametalo a na takto upravenú zem niekde dávali i veľkú plachtu – *poňvu* (Békéscsaba), aby sa straty na vymlátenom obilí čo najviac minimalizovali.

Súčasťou pôvodnej organizácie mlatobných prác bolo i predmlacovanie, ktoré tu nazývali *vybokovať, predmlátiť*. Táto fáza mlatobného procesu sa robila so zaviazanými snopmi, ktoré sa obili cepami, resp. o nejaký predmet. Dôvodov na predmlacovanie bolo niekoľko: v tejto fáze vypadlo najlepšie zrno, ktoré sa potom obyčajne používalo ako osivo a minimalizovali sa straty pri ďalšej manipulácii so snopami. Predmlacovanie dokladá odborná literatúra i v čisto maďarských obciach.¹⁹ Skutočnosť, že táto fáza mlatobného procesu už v mnohých skúmaných obciach dlho absentuje, je pravdepodobne dôsledkom existencie mlátačiek a posunutia cepov do pozície pomocného mlatobného náradia, ktoré v tomto prípade má pre hospodárstvo zabezpečiť potrebné množstvo ražnej slamy.

Rozložené snopy, uložené obyčajne v dvoch radoch klasmi proti sebe, nazývali *postel, násad, snopy*. V obci Sámsonháza uviedli, že poznali i ukladanie snopov do kruhu. Tento spôsob bol v Maďarsku známy, a vraj ho sem importovali sezónni robotníci z Ukrajiny.²⁰ Ako kultúrnym importom z Maďarska sme sa s touto formou *násadu* stretli i na Záhorí.²¹

Uloženie obilia do dvoch radov umožňoval väčší priestor mlatoviska umiestneného vonku. Takto na Slovensku umiestňovali len jarné druhy obilia – jačmeň a ovos – ktoré mali krátke steblo. Raž a pšenica sa ukladala na mlatovisko zväčša v jednom rade, záviselo to od veľkosti stodoly a počtu mlatcov.²² Ako uvádzali v slovenských obciach v Maďarsku, mlátili obyčajne dvaja mlatci *proti sebe* tak, aby rozložené obilie bolo vymlátené dvakrát z oboch strán. Najprv sa mlátila pšenica, potom raž, ktorá mala dlhšiu slamu, vhodnú na zakrytie stohu, nakoniec ovos, ktorého slama sa ako krmivo skladovala pod strechou.

Mlátenie obilia cepami bola poľnohospodárska technika, ktorá na území dnešného Maďarska pretrvala dlhé stáročia. Na počiatku spolužitia Maďarov a slovanského obyvateľstva, v období prechodu Maďarov k sídliskovej stabilite a poľnohospodárstvu, bola ich percepcia kultúry od Slovanov veľká. Svedčí o tom i 12,4 % slovných výpožičiek v maďarskom jazyku, ktorých základom bola práve poľnohospodárska lexika.²³ K nim patrí i slovo csép – cepy. V priebehu ďalšieho spolužitia sa agrárna kultúra tohto regiónu stáva spoločnou. Jej vývoj modifikovali nielen rovnaké prírodné podmienky, ale i spoločné historické osudy oboch etnických spoločenstiev a z nich vyplývajúce sociálno-hospodárske podmienky vývinu poľnohospodárstva. Najväčší etnický potenciál si dodnes uchovala agrárna terminológia, ktorá je zároveň i dôkazom existencie mnohých archaických poľnohospodárskych techník a s nimi súvisiaceho poľnohospodárskeho náradia.

- 1 Z tejto problematiky som publikoval dva príspevky: Tradičné formy žatvy u Slovákov v Maďarsku. Atlas ľudovej kultúry Slovákov v Maďarsku – pokusné komentáre. Tu pozri aj zoznam skúmaných obcí. Slov. Národop., 1994, č. 3, s. 73–79. Tradičné formy žatvy u Slovákov v Maďarsku – kosa. Atlas ľudovej kultúry Slovákov v Maďarsku – pokusné komentáre. Slov. Národop., 1995, č. 1, s. 81–88.
- 2 Pozri Etnografický atlas Slovenska, Bratislava 1990, s. 17, mapa č. 23 a Magyar néprajzi atlasz I. Budapest 1987, s. 55–57.
- 3 MOSZYŃSKI, K.: Kultura ludowa Slowian. Krakow 1929, s. 202.
- 4 KOROMPAY, B.: Vorgeschichtliches zum ungarischen csép „Dreschflegel”. Acta Ethnographica, 1950, s. 39.
- 5 NIEDERLE, L.: Život starých Slovanů. Praha 1911, s. 108.
- 6 Tamže.
- 7 HORVÁTH, P.: K dejinám pestovania obilních na Slovensku v 16.–18. storočí. Agrikultúra 1962, s. 34.
- 8 KOVÁCS, L.: Die ungarische Dreschflegel und Dreschmethoden. Acta Ethnographica, 1950, s. 42. Pozri i typologickú tabuľku v Magyar néprajzi atlasz I. s. 66.
- 9 KOVÁCS, L.: c. d., s. 58.
- 10 Tamže.
- 11 Tamže.
- 12 Magyar néprajzi atlasz I., s. 56.
- 13 Tamže, s. 55, 57.
- 14 Tamže, s. 60.
- 15 Pozri PARÍKOVÁ, M. – SLAVKOVSKÝ, P.: Tradičné formy žatvy a mlatby na slovensko-maďarskom pomedzí Hontu. Slov. Národop. 1981, s. 298–313 a Etnografický atlas Slovenska, s. 18, mapa č. 28.
- 16 Magyar néprajzi lexikon. Budapest 1981, s. 486–490.
- 17 Etnografický atlas Slovenska, s. 18, mapa č. 26.
- 18 PARÍKOVÁ, M. – SLAVKOVSKÝ, P.: c. d., s. 307.
- 19 Magyar néprajzi lexikon, s. 486–490.
- 20 KOVÁCS, L.: c. d., s. 84.
- 21 SLAVKOVSKÝ, P.: Tradičné formy žatvy a mlatby na Záhorí. Kandidátska dizertačná práca, Národopisný ústav SAV, Bratislava 1977, s. 115.
- 22 SLAVKOVSKÝ, P.: Roľník a jeho práca. Bratislava 1988, s. 13.
- 23 KUČERA, M.: Historické korene maďarsko-slovenskej symbiózy. In: Teoretické a praktické problémy národopisného výskumu madarskej národnosti v Československu. Bratislava 1981, s. 39.

This work was supported, in part, by the Grant Agency for Science (grant No 2/1030/95).

SLOVENSKÝ NÁRODOPIS

Vydáva Ústav etnológie Slovenskej akadémie vied v Slovak Academic Press, spol. s r.o.

Ročník 43, 1995, číslo 3

Vychádza štvrtročne

Hlavný redaktor:

PhDr. Milan Leščák, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Zora Vanovičová

Redakčná rada: PhDr. Stanislav Brouček, CSc., Doc. Ľubica Droppová, CSc., PhDr. Božena Filová, CSc., Doc. Emília Horváthová, DrSc., PhDr. Václav Hrníčko, PhDr. Josef Jančář, CSc., PhDr. Milan Kiripolský, PhDr. Soňa Kovačevičová, DrSc., PhDr. Eva Krekovičová, CSc., PhDr. Martin Mešša, PhDr. Ján Mjartan, DrSc., Prof. Ján Podolák, DrSc., PhDr. Zora Rusnáková, CSc., PhDr. Peter Salner, CSc., PhDr. Miroslav Válka.

Adresa redakcie: Jakubovo nám. 12, 813 64 Bratislava

Registr. č. 7091

Cena 39,- Sk (jednotlivé číslo), celoročné predplatné 156,- Sk

Rozširuje, objednávky a predplatné (aj do zahraničia) prijíma Slovak Academic Press, spol. s r. o. P.O. BOX 57, Nám. Slobody 6, 810 05 Bratislava

SLOVAK ETHNOLOGY

Quarterly Review of the Institute of Ethnology of the Slovak Academy of Sciences

Vol. 43, 1995, Number 3

Editors: Milan Leščák, Zora Vanovičová

Address of Editor: Jakubovo nám. 12, 813 64 Bratislava, Slovakia

Distributed by Slovak Academic Press, Ltd., P.O. BOX 57, Nám. Slobody 6, 810 05 Bratislava, Slovakia and Slovart, A.C., odd. časopisov, Jakubovo nám. 12, 811 09 Bratislava

L'ETHNOLOGIE SLOVAQUE

Revue de l'Institut d'ethnologie de l'Académie slovaque des sciences

Année 43, 1995, No 3

Rédacteurs: Milan Leščák, Zora Vanovičová

Adresse de la rédaction: Jakubovo nám. 12, 813 64 Bratislava, Slovaquie

SLOWAKISCHE ETHNOLOGIE

Zeitschrift des Ethnologischen Institutes der Slowakischen Akademie der Wissenschaften

Jahrgang 43, 1995, Nr. 3

Redakteure: Milan Leščák, Zora Vanovičová

Redaktion: Jakubovo nám. 12, 813 64 Bratislava, Slowakei

SLOVENSKÝ NÁRODOPIS

ISSN 1335–1303

MIČ 49 616